

על הפרנסה

עוד על דירה בתחתונים

ספר התניא - חלק ראשון - פרק לו

והנה מודעת זאת מארז"ל שתכלית בריאת עולם הזה הוא שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. והנה לא שייך לפניו ית' בחי' מעלה ומטה כי הוא ית' ממלא כל עלמין בשוה. אלא ביאור הענין כי קודם שנברא העולם היה הוא לבדו ית' יחיד ומיוחד וממלא כל המקום הזה שברא בו העולם וגם עתה כן הוא לפניו ית' רק שהשינוי הוא אל המקבלים חיותו ואורו ית' שמקבלים ע"י לבושים רבים המכסים ומסתירים אורו ית' כדכתיב כי לא יראני האדם וחי' וכדפי' רז"ל שאפי' מלאכים הנק' חיות אין רואין כו' וזהו ענין השתלשלות העולמות וירידתם ממדרגה למדרג' ע"י ריבוי הלבושי' המסתירים האור והחיות שממנו ית' עד שנברא עו"הו הגשמי והחומרי ממש והוא התחתון במדרגה שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו ית' וחשך כפול ומכופל עד שהוא מלא קליפות וס"א שהן נגד ה' ממש לומ' אני ואפסי עוד. והנה תכלית השתלשלו' העולמו' וירידתם ממדרגה למדרגה אינו בשביל עולמות העליוני' הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית' אלא התכלית הוא עו"הו התחתון שכך עלה ברצונו ית' להיות נחת רוח לפניו ית' כד אתכפיא ס"א ואתהפך חשוכא לנהורא שיאיר אור ה' אין סוף ב"ה במקום החשך והס"א של כל עו"הו כולו ביתר שאת ויתר עז ויתרון אור מן החשך מהארתו בעולמות עליונים שמאיר שם ע"י לבושים והסתר פנים המסתירים ומעלימים אור א"ס ב"ה שלא יבטלו במציאות. ולזה נתן הקב"ה לישראל את התורה שנק' עוז וכח וכמארז"ל שהקב"ה נותן כח בצדיקים לקבל שכרם לעתיד לבא שלא יתבטלו במציאות ממש באור ה' הנגלה לעתיד בלי שום לבוש כדכתיב ולא יכנף עוד מוריד [פי' שלא יתכסה ממך בכנף ולבוש] והיו עיניך רואות את מוריד וכתוב כי עין בעין יראו וגו' וכתוב לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם וגו' כי ה' יהיה לך לאור עולם וגו'. ונודע שימות המשיח ובפרט כשיחיו המתים הם תכלית ושלמות בריאות עולם הזה שלכך נברא מתחילתו (וקבלת שכר עיקרו באלף השביעי כמ"ש בלקוטי תורה מהאר"י ז"ל) וגם כבר היה לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה כדכתי' אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו הראת ממש בראיה חושיית כדכתיב וכל העם רואים את הקולות רואים את הנשמע ופי' רז"ל מסתכלים למזרח ושומעין את הדבור יוצא אנכי כו'. וכן לארבע רוחות ולמעלה ולמטה וכדפי' בתיקונים דלית אתר דלא מליל מיניה עמהון כו' והיינו מפני גילוי רצונו ית' בעשרת הדברות שהן כללות התורה שהיא פנימית רצונו ית' וחכמתו ואין שם הסתר פנים כלל כמ"ש כי באור פניך נתת לנו תורת חיים ולכן היו בטלים במציאות ממש כמארז"ל שעל כל דיבור פרחו נשמתן כו' אלא שהחזירה הקב"ה להן בטל שעתיד להחיות בו את המתים והוא טל תורה שנקרא עוז כמארז"ל כל העוסק בתורה טל תורה מחייהו כו' רק שאח"כ גרם החטא ונתגשמו הם והעולם עד עת קץ הימין שאז יזדכך נגשמיות הגוף והעולם ויוכלו לקבל גילוי אור ה' שיאיר לישראל ע"י התורה שנקר' עוז ומיתרון ההארה לישראל יגיה חשך האומות גם כן כדכתיב והלכו גוים לאורך וגו' וכתוב בית יעקב לכו ונלכה באור ה' וכתוב ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחידיו וגו' וכתוב לבוא בנקרת הצורים ובסעיפי הסלעי' מפני פחד ה' והדר גאונו וגו' וכמ"ש והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל ארצך וגו':

צדקה כמקרה מבחן

ספר התניא - חלק ראשון - פרק לז

והנה תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים שהוא גילוי אור א"ס ב"ה בעו"הו הגשמי תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות כי הגורם שכר המצוה היא המצוה בעצמה כי בעשייתה ממשיך האדם גילוי אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה להתלבש בגשמיות עוה"ז בדבר שהיה תחלה תחת ממשלת קליפת נוגה ומקבל חיותה ממנה שהם כל דברים הטהורים ומותרים שנעשית בהם המצוה מעשיית כגון קלף התפילין ומזוזה וספר תורה וכמאמר רז"ל לא הוכשר למלאכת שמים אלא טהורים

ומותרים בפיך. וכן אתרוג שאינו ערלה (שהערלה היא משלש קליפות הטמאות לגמרי שאין להם עליה לעולם כמ"ש בע"ה וכן כל מצוה הבאה בעבירה ח"ו) ומעות הצדקה שאינן גזול וכיוצא בהם ועכשיו שמקיים בהם מצות ה' ורצונו הרי החיות שבהם עולה ומתבטל ונכלל באור א"ס ב"ה שהוא רצונו ית' המלוכבש בהם מאחר שאין שם בחי' הסתר פנים כלל להסתיר אורו ית' וכן כח נפש החיונית הבהמית שבאברי גוף האדם המקיים המצוה הוא מתלבש ג"כ בעשיה זו ועולה מהקליפה ונכלל בקדושת המצוה שהיא רצונו ית' ובטל באור א"ס ב"ה וגם במצות תלמוד תורה וק"ש ותפלה וכיוצא בהן אף שאינן בעשיה גשמית ממש שתחת ממשלת קליפת נוגה מ"מ הא קיימא לן דהרהור לאו כדבור דמי ואינו יוצא ידי חובתו עד שיוציא בשפתיו וקיימא לן דעקימת שפתיו הוי מעשה כי אי אפשר לנפש האלהית לבטא בשפתיים ופה ולשון ושיניים הגשמיים כי אם ע"י נפש החיונית הבהמית המלוכבשת באברי הגוף ממש וכל מה שמדבר בכח גדול יותר הוא מכניס ומלביש יותר כחות מנפש החיונית בדיבורים אלו וז"ש הכתוב כל עצמותי תאמרנה וגו' וז"ש רז"ל אם ערוכה בכל רמ"ח איברים משתמרת ואם לאו אינה משתמרת כי השכחה היא מקליפת הגוף ונפש החיונית הבהמית שהן מקליפת נוגה הנכללת לפעמים בקדושה והיינו כשמתיש חכם ומכניס כל כחן בקדושת התורה או התפלה זאת ועוד אחרת שכח נפש החיונית מתלבשת באותיות הדבור בת"ת או תפלה וכיוצא בהן או מצות מעשיות הרי כל גידולו וחיותו מהדם שהוא מקליפת נוגה ממש שהן כל אוכלין ומשקין שאכל ושתה ונעשו דם שהיו תחת ממשלתה וינקו חיותם ממנה ועתה היא מתהפכת מרע לטוב ונכללת בקדושה ע"י כח נפש החיונית הגדל ממנה שנתלבש באותיות אלו או בעשיה זו אשר הן פנימיות רצונו ית' בלי שום הסתר פנים וחיותן נכלל ג"כ באור א"ס ב"ה שהוא רצונו ית' ובחיותן נכלל ועולה ג"כ כח נפש החיונית וע"י זה תעלה ג"כ כללות קליפת נוגה שהיא כללות החיות של עו"הו הגשמי והחומרי כאשר כל הנשמה ונפש האלהית שבכל ישראל המתחלקת בפרטות לששים רבוא תקיים כל נפש פרטית כל תרי"ג מצות התורה שס"ה ל"ת להפריד שס"ה גידים של דם נפש החיונית שבגוף של יינקו ויקבלו חיות בעבירה זו מאחת משלש קליפות הטמאות לגמרי שמהן נשפעים שס"ה לא תעשה דאוריית' וענפיהן שהן מדרבנן ושוב לא תוכל נפש החיונית לעלות אל ה' אם נטמאה בטומאת השלש קליפות הטמאות שאין להן עליה לעולם כ"א ביטול והעברה לגמרי כמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ורמ"ח מצות עשה להמשיך אור א"ס ב"ה למטה להעלות לו ולקשר ולייחד בו כללות הנפש החיונית שברמ"ח אברי הגוף ביחוד גמור להיות לאחדים ממש כמו שעלה ברצונו ית' להיות לו דירה בתחתונים והם לו למרכבה כמו האבות. ומאחר שכללות נפש החיונית שבכללות ישראל תהיה מרכבה קדושה לה' אזי גם כללות החיות של עו"הו שהיא קליפת נוגה עכשיו תצא אז מטומאת' וחלאתה ותעלה לקדושה להיות מרכבה לה' בהתגלות כבודו וראו כל בשר יחדיו ויופיע עליהם בהדר גאון עוזו וימלא כבוד ה' את כל הארץ וישראל יראו עין בעין כבמתן תורה דכתיב אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו ועל ידי זה יתבלעו ויתבטלו לגמרי כל השלש קליפות הטמאות כי יניקתן וחיותן מהקדושה עכשיו היא ע"י קליפת נוגה הממוצעת ביניהן ונמצא כי כל תכלית של ימות המשיח ותחיית המתים שהוא גילוי כבודו ואלהותו ית' ולהעביר רוח הטומאה מן הארץ תלוי בהמשכת אלהותו ואור א"ס ב"ה לנפש החיונית שבכללות ישראל בכל רמ"ח אבריה ע"י קיומה כל רמ"ח מצות עשה ולהעביר רוח הטומאה ממנה בשמירת' כל שס"ה מצות ל"ת שלא יינקו ממנה שס"ה גידיה כי כללות ישראל שהם ששים רבוא נשמות פרטיות הם כללות החיות של כללות העולם כי בשבילם נברא וכל פרט מהם הוא כולל ושייך לו החיות של חלק אחד מששים רבוא מכללות העולם התלוי בנפשו החיונית להעלותו לה' בעלייתה דהיינו במה שמשמש מעו"הו לצורך גופו ונפשו החיונית לעבודת ה' כגון אכילה ושתיה ודומיהם ודירה וכל כלי תשמישיו אלא שששים רבוא נשמות פרטיות אלו הן שרשי' וכל שרש מתחלק לששים רבוא ניצוצות שכל ניצוץ הוא נשמה אחת וכן בנפש ורוח בכל עולם מארבע עולמות אצילו' בריאה יצירה עשיה וכל ניצוץ לא ירד לעו"הו אף שהיא ירידה גדולה ובחי' גלות ממש כי גם שיהי' צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה רבה בתענוגים לא יגיע למעלות דביקותו בה' בדחילו ורחימו בטרם ירידתו לעו"הו החומרי לא מינה ולא מקצתה ואין ערך ודמיון ביניהם כלל כנודע לכל משכיל שהגוף אינו יכול לסבול כו' אלא ירידתו לעולם הזה להתלבש בגוף ונפש החיונית הוא כדי לתקנם בלבד ולהפרידם מהרע של שלש קליפות הטמאות על ידי שמירת שס"ה לא תעשה וענפיהן ולהעלות נפשו החיונית עם חלקה השייך לה מכללות עו"הו ולקשרם ולייחדם באור א"ס ב"ה אשר ימשיך בהם ע"י קיומו כל רמ"ח מצות עשה בנפשו החיוני' שהיא המקיימ' כל מצות מעשיות כנ"ל וכמ"ש [בע"ח שער כ"ו] כי הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון כלל כו' ולא הוצרכה להתלבש בעו"הו וכו' רק

ובזה יובן מה שהפליגו רז"ל במאד מאד במעלת הצדקה ואמרו ששקולה כנגד כל המצות ובכל תלמוד ירושלמי היא נק' בשם מצוה סתם כי כך היה הרגל הלשון לקרוא צדקה בשם מצוה סתם מפני שהיא עיקר המצות מעשיות ועולה על כולנה שכולן הן רק להעלות נפש החיונית לה' שהיא היא המקיימת אותן ומתלבשת בהן ליכלל באור א"ס ב"ה המלוכבש בהן ואין לך מצוה שנפש החיונית מתלבשת בה כל כך כבמצות הצדקה שבכל המצות אין מתלבש בהן רק כח א' מנפש החיונית בשעת מעשה המצוה לבד אבל בצדקה שאדם נותן מיגיע כפיו הרי כל כח נפשו החיונית מלוכבש בעשיית מלאכתו או עסק אחר שנשתכר בו מעות אלו וכשנותנן לצדקה הרי כל נפשו החיונית עולה לה' וגם מי שאינו נהנה מיגיעו מ"מ הואיל ובמעו' אלו היה יכול לקנות חיי נפשו החיונית הרי נותן חיי נפשו לה'. ולכן אמרו רז"ל שמקרבת את הגאולה לפי שבצדק' אחת מעלה הרבה מנפש החיונית מה שלא היה יכול להעלות ממנה כל כך כחות ובחי' בכמה מצות מעשיות אחרות. ומ"ש רז"ל שת"ת כנגד כולם היינו מפני שת"ת היא בדבור ומחשבה שהם לבושים הפנימי' של נפש החיונית וגם מהותן ועצמותן של בחי' חב"ד מקליפת נוגה שבנפש החיונית נכללות בקדושה ממש כשעוסק בתורה בעיון ושכל ואף שמהותן ועצמותן של המדות חג"ת כו' לא יכלו להם הבינונים להפכם לקדושה היינו משום שהרע חזק יותר במדות מבחב"ד מפני יניקתן שם מהקדושה יותר כידוע ל"ח: